

33. Björklund, T., Maula, H., Soule, S. A., & Maula, J. (2020). Integrating Design into Organizations: The Coevolution of Design Capabilities. *California Management Review*, 62(2), 100–124. <https://doi.org/10.1177/0008125619898245>

34. Wrigley, C., Nusem, E., & Straker, K. (2020). Implementing Design Thinking: Understanding Organizational Conditions. *California Management Review*, 62(2), 125–143. <https://doi.org/10.1177/0008125619897606>

35. Magistretti, S., Ardito, L., & Messeni Petruzzelli, A. (2021). Framing the microfoundations of design thinking as a dynamic capability for innovation: Reconciling theory and practice. *Journal of Product Innovation Management*, 38(6), 645–667. <https://doi.org/10.1111/jpim.12586>

Стаття надійшла 04.10.2025; прийнята до друку 21.10.2025 року

DOI 10.33111/vz_kneu.41.25.04.10.068.074

УДК 339.7:004.738.5

Кравцов Андрій Олександрович

здобувач 3-го курсу третього освітньо-наукового ступеня
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини,
Державний університет «Київський авіаційний інститут»,
Київ, Україна

e-mail: andrii.kravtsov.o@gmail.com

ORCID: 0009-0007-1034-4535

+380964216747

ІНВЕСТИЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ТНК У СФЕРІ ГЛОБАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Kravtsov Andrii

third-year PhD student in International Economic Relations,
State University «Kyiv Aviation Institute»,
Kyiv, Ukraine

e-mail: andrii.kravtsov.o@gmail.com

ORCID: 0009-0007-1034-4535

INVESTMENT ACTIVITY OF MNC IN THE FIELD OF GLOBAL INFORMATION TECHNOLOGIES

Анотація. У статті досліджено особливості інвестиційної активності транснаціональних корпорацій (ТНК) у сфері глобальних інформаційних технологій в умовах цифрової трансформації світової економіки. Розкрито роль ІТ-ТНК у формуванні цифрової інфраструктури, включно з розбудовою дата-центрів, хмарних обчислювальних платформ, супутникових комунікаційних систем та виробництва напівпровідників, які забезпечують функціонування сучасного інформаційного середовища. Проаналізовано динаміку змін у структурі глобального рейтингу ТНК, зокрема зростання питомої ваги компаній із цифрового сектору, таких як Microsoft, Alphabet, Apple, Amazon, Huawei, Samsung та інших, що поступово витісняють традиційні галузі. Акцентовано увагу на тенденціях географічного розміщення інвестицій, зокрема на домінуванні компаній зі США та Китаю, які формують нову архітектуру цифрового впливу. Здійснено аналіз обсягів і структури інвестицій у науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки (НДДКР), що відображає зростання стратегічної ролі R&D-центрів у забезпеченні технологічного лідерства та інноваційної конкурентоспроможності. Виокремлено сучасні форми реалізації інвестиційних проєктів — від прямого інвестування до механізмів

проектного фінансування, участі спеціалізованих фінансових установ, венчурного капіталу та транснаціонального партнерства. Встановлено, що ТНК у сфері ІТ відіграють дедалі вагомішу роль не лише як провайдери цифрових рішень, а й як геоекономічні актори, які впливають на архітектуру глобальної економіки, змінюючи розподіл економічної влади та технологічних ресурсів. Визначено наявність асиметрії в доступі до цифрових інвестицій між розвиненими країнами і державами, що розвиваються, що створює виклики для подолання цифрової нерівності та досягнення цілей сталого розвитку. Зроблено висновок про необхідність системного аналізу інвестиційної політики ТНК у контексті зміцнення цифрового суверенітету, інноваційної безпеки та глобальної стійкості.

Ключові слова: ТНК, інформаційні технології, інвестиційна діяльність, цифрова інфраструктура, глобальна економіка.

Abstract. The article explores the specifics of investment activity by transnational corporations (MNC) in the field of global information technologies under the conditions of digital transformation of the world economy. The study highlights the role of IT- MNCs in shaping digital infrastructure, including the development of data centers, cloud computing platforms, satellite communication systems, and semiconductor production that support the functioning of the modern information environment. The dynamics of changes in the structure of global MNC rankings are analyzed, particularly the growing share of digital sector companies such as Microsoft, Alphabet, Apple, Amazon, Huawei, Samsung, and others, which are gradually displacing traditional industries. Special attention is paid to geographic investment distribution trends, especially the dominance of companies from the United States and China, which are shaping a new architecture of digital influence. The article provides an in-depth analysis of the scale and structure of investments in research and development (R&D), reflecting the growing strategic importance of R&D centers in securing technological leadership and innovation competitiveness. Contemporary forms of investment project implementation are identified — ranging from direct investment to mechanisms of project financing, participation of specialized financial institutions, venture capital, and transnational partnerships. It is found that IT-based MNCs are increasingly acting not only as providers of digital solutions but also as geo-economic actors who influence the architecture of the global economy by reshaping the distribution of economic power and technological resources. The study identifies the presence of significant asymmetries in access to digital investment between developed and developing countries, which creates challenges in overcoming digital inequality and achieving the Sustainable Development Goals. The article concludes with the recognition of the need for a systematic analysis of TNC investment policy in the context of enhancing digital sovereignty, innovation security, and global resilience.

Key words: MNC, information technologies, investment activity, digital infrastructure, global economy.

JEL codes: F21, F23, L86.

Постановка проблеми. У контексті сучасної цифрової трансформації глобальної економіки інвестиційна діяльність транснаціональних корпорацій (ТНК) у сфері інформаційних технологій набуває особливої стратегічної ваги. ТНК виступають ключовими суб'єктами формування та розбудови цифрової інфраструктури, охоплюючи такі її компоненти, як хмарні обчислювальні платформи, мережеві дата-центри, підводні телекомунікаційні системи та супутникові канали зв'язку.

На сучасному етапі глобальна ІТ-інфраструктура розглядається не лише як технологічна основа функціонування цифрової економіки, але й як інструмент зміцнення геоекономічного впливу окремих держав і корпоративних акторів. Географія інвестицій ІТ-сектору, здійснюваних транснаціональними компаніями,

охоплює як високорозвинені країни (зокрема, Північну Америку та Європу), так і держави, що розвиваються, в регіонах Південно-Східної Азії, Африки та Латинської Америки.

У результаті таких процесів формується нова архітектура глобальних взаємозалежностей, у межах якої провідні ТНК визначають пріоритети, динаміку та вектори розвитку цифрової економіки на міжнародному рівні. Така ситуація зумовлює необхідність ґрунтовного дослідження інвестиційної активності ТНК у сфері інформаційних технологій як чинника трансформації глобального економічного простору.

Аналіз досліджень і публікацій. Сучасні наукові підходи до дослідження ролі транснаціональних корпорацій у сфері інформаційних технологій характеризуються міждисциплінарністю, що проявляється в поєднанні методологій економічної науки, міжнародного бізнесу, інноваційного розвитку та глобального аналізу. Зокрема, F. McDonald [1] аналізує мережеві взаємозв'язки та автономію дочірніх підприємств транснаціональних корпорацій у глобальних містах, виявляючи різницю в стратегічному поведінці субсидіарів у технологічно інтегрованих локаціях. Claudia Cruz, Dinorá Eliete Floriani та Mohamed Amal [2] пропонують підхід до парадигми OLI, що враховує субнаціональні чинники вибору локації для інвестування, зокрема в економічному середовищі різних регіонів.

В українському науковому дискурсі окремі аспекти даної проблематики висвітлено у працях С. Кірієнка [3], який досліджує трансформаційні процеси у сфері інвестиційної діяльності транснаціональних корпорацій під впливом зростаючої ролі промислових інновацій у глобальному цифровому середовищі, зміну структурних акцентів у розподілі капіталу між ключовими галузями, зокрема, ІКТ, технологіями, біотехнологіями, фармацевтикою та автомобілебудуванням. Герасименко Т. В. [4] досліджує сучасні тенденції інвестиційно-інноваційної діяльності високотехнологічних транснаціональних компаній.

В контексті впливу транснаціональних корпорацій на інноваційний розвиток національної економіки в умовах глобалізації проведені дослідження А. Балежентісом, А. Шлапак, О. Яценко та ін., де доведено, що глобалізація виявилася одночасно рушійною силою та обмеженням розвитку, оскільки глобалізація ринку закладає основу для стабільного, поступового та сталого економічного зростання. Ця модель може сприяти формуванню нової мережевої економіки, спрямованої на досягнення глобальної економічної, політичної та соціально-культурної інтеграції, і визначатиме перспективи вдосконалення державного управління під час переходу до наступного етапу розвитку [10–15].

Разом із тим, більшість досліджень концентрується переважно на загальних аспектах цифрової трансформації або інвестиційної привабливості окремих регіонів, не приділяючи достатньої уваги цілісному аналізу інвестиційної активності ТНК саме у сфері глобальної ІТ-інфраструктури. Таким чином, залишається актуальною потреба у поглибленому науковому дослідженні транснаціональної інвестиційної активності в ІТ-секторі як чинника формування нової моделі глобальних економічних взаємозв'язків

Методика дослідження. Методологічну основу дослідження становить системний підхід до аналізу інвестиційної діяльності транснаціональних корпорацій у сфері інформаційних технологій у контексті глобалізаційних процесів. У процесі дослідження застосовано комплекс взаємодоповнювальних методів:

загальнонаукові методи — аналіз, синтез, індукція, дедукція та узагальнення для формулювання теоретичних положень і підходів; економіко-статистичні методи — для аналізу динаміки та структури інвестицій ТНК у глобальному ІТ-секторі за регіональними й технологічними напрямками; порівняльно-аналітичний метод — для зіставлення регіональних особливостей залучення інвестицій у цифрову інфраструктуру.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості досліджень, присвячених трансформації світової економіки під впливом цифровізації, а також загальним аспектам інвестиційної діяльності транснаціональних корпорацій, цілісне бачення їхньої ролі у формуванні глобальної ІТ-інфраструктури залишається недостатньо опрацьованим у науковому дискурсі. Більшість наукових праць зосереджується на дослідженні ТНК як рушіїв інновацій або ж аналізує ІТ-галузь із технологічної точки зору, залишаючи поза увагою системний аналіз інвестиційних стратегій ТНК у сфері цифрової інфраструктури. Зокрема, малодослідженим залишається такий аспекти, як асиметрія доступу до цифрових інвестицій між розвиненими країнами й регіонами, що розвиваються.

Таким чином, постає потреба у комплексному аналізі інвестиційної активності транснаціональних корпорацій у сфері інформаційних технологій як ключового чинника сучасної глобальної економічної перебудови.

Метою статті є дослідження особливостей інвестиційної активності транснаціональних корпорацій у сфері глобальних інформаційних технологій, а також виявлення її впливу на формування сучасної цифрової інфраструктури в умовах трансформації світової економіки.

Виклад основного матеріалу. Транснаціональні корпорації у 2024 році у сфері інформаційних технологій продемонстрували зростання обсягів закордонних активів на 8 %, що зумовлено як виходом на нові ринки, так і розширенням інвестицій у зарубіжні дата-центри [5]. Основними драйверами цього процесу виступили Microsoft (США), Tencent (Китай), Alphabet (США) та Legend Holdings (Китай). Зокрема, Microsoft протягом 2024 року збільшила свої закордонні активи більш ніж на 20 %, оголосивши про запуск десяти нових дата-центрів на території Європи, а також у Бразилії та Індонезії. Компанія також заявила про наміри здійснювати щорічні інвестиції у розмірі десятків мільярдів доларів за межами США для забезпечення суверенності даних та стабільності обчислювальних потужностей.

Водночас компанія Tencent нарощувала свої активи за кордоном переважно через злиття та поглинання у міжнародному сегменті ігрової індустрії. Така стратегія частково стала відповіддю на внутрішні обмеження щодо ліцензування в Китаї. Починаючи з 2020 року, Tencent реалізувала понад 30 міжнародних угод з купівлі часток у компаніях, більшість із яких залишилися конфіденційними за вартістю.

Рейтинг провідних 100 ТНК за версією UNCTAD [5] зазнав істотних змін, що свідчить про поступовий зсув від традиційних галузей до орієнтованих на послуги та технології. Протягом останнього десятиліття частка технологічних компаній серед найбільших ТНК світу суттєво зросла як за обсягом продажів, так і за вартістю активів. Серед них, зокрема, Alphabet, Amazon, Microsoft (усі — США), Huawei, Tencent (Китай) та Samsung (Республіка Корея).

Цей структурний зсув акцентує зростаюче значення процесів цифровізації для глобальної економіки. За даними останнього рейтингу, 20 найбільших гравців у цифровій економіці світу майже повністю представлені компаніями зі США та

Китаю, що свідчить про їхнє домінування у трансформації глобального економічного ландшафту в напрямі високих технологій та послуг.

У рейтингу UNCTAD (2025) топ-20 гравців у цифровій економіці представлені майже виключно провідні транснаціональні компанії зі США та Китаю, що займають провідні позиції в сегментах електронної комерції, телекомунікацій, цифрових платформ, апаратури та контенту.

Найвищі показники продажів демонструє Amazon (США) – 573 млрд дол. США (155 млрд дол. США за кордоном) та Apple (383 млрд дол. США, з 245 млрд дол. США експорту), які домінують у сфері e-commerce та ІТ-пристроїв відповідно. Далі послідовно йдуть Alphabet (307 млрд дол. США), Microsoft (212 млрд дол. США) і Samsung (200 млрд дол. США) [5], що підкреслює значний внесок платформ, хмарних рішень та гаджетів у формування глобальної цифрової інфраструктури.

У грошовому вимірі частка корпорацій із цифрового сектора значно зросла: наприклад, активи Microsoft складають 412 млрд дол. США, з яких 160 млрд дол. США — закордонні, що свідчить про інтенсивне розширення їх глобальної присутності через інвестиції в дата-центри та хмарну інфраструктуру.

Серед інших ключових гравців — Huawei, Tencent, Bytedance, Meta, що демонструють стійку експансію цифрових сервісів та контенту на світовому рівні. Ця концентрація відображає суттєвий структурний зсув у системі ТНК — цифрові та ІКТ-компанії посилюють свою роль в експорті, капіталізації і стратегічному формуванні глобальної економіки. Їх домінування є яскравим свідченням того, наскільки цифровізація перетворилася на ключовий фактор макроекономічного розвитку у XXI столітті.

Інноваційна активність провідних ТНК демонструє рекордне зростання витрат на дослідження та розробки. На рис. 1 зображено обсяги інвестицій у науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) восьми провідних транснаціональних корпорацій технологічного сектору.

Лідером за витратами є компанія Alphabet, яка інвестує 47 млрд дол. США, що свідчить про стратегічну орієнтацію на інноваційний розвиток у сфері цифрових платформ. На другому місці — Meta з інвестиціями 43 млрд дол. США, що також підкреслює високий рівень концентрації ресурсів у сегменті соціальних медіа та віртуальних середовищ.

Apple (33 млрд дол. США) і Microsoft (32 млрд дол. США) демонструють стабільні й масштабні інвестиції у споживчі технології та корпоративне програмне забезпечення відповідно. Компанії Samsung (27 млрд дол. США) і Huawei (28 млрд дол. США) підтверджують високий рівень конкуренції в галузі мобільних технологій та телекомунікаційного обладнання.

Intel (19 млрд дол. США) та NVIDIA (17 млрд дол. США), як представник напівпровідникової галузі, продовжує активне фінансування досліджень, що особливо актуально на тлі зростання попиту на високопродуктивні обчислювальні системи, штучний інтелект і чипи нового покоління. Сходження NVIDIA до цих позицій, хоч і ілюструє домінування компаній-розробників апаратного та програмного забезпечення в інвестиціях у дослідження та розробки, однак у 2024 році траєкторія розвитку Intel була зовсім іншою: компанія повідомила про зниження доходів у другому та третьому кварталах. Компанія також оголосила про план скорочення витрат на 10 млрд дол. США, включаючи скорочення

чисельності персоналу понад 15 000 співробітників, а генеральний директор Пет Гелсінгер раптово пішов у відставку у грудні 2024 року.

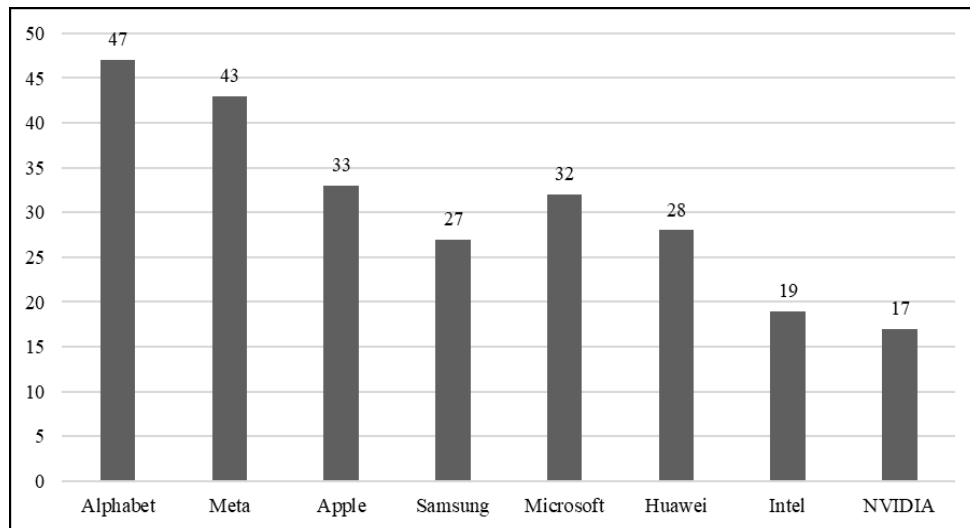

Рис. 1. Глобальне лідерство в інвестиціях у НДДКР в основні технологічні та інноваційні сектори у 2024 році, млрд дол. США.

Джерело: побудовано автором на основі [5].

Загалом, спостерігається чітка тенденція до зосередження інвестицій у НДДКР серед компаній цифрового, програмного та апаратного секторів. Це свідчить про трансформацію глобальної економіки в напрямку знаннево-орієнтованого розвитку, де інновації відіграють ключову роль у забезпеченні конкурентоспроможності.

Щоб подолати обмеження з боку США та їхніх союзників, Китай активно інвестує в розробку напівпровідників. Так, Huawei завершила будівництво свого «Центру досліджень і розробок на озері Ляньцю» із загальним обсягом інвестицій, що перевищує 10 млрд юанів (приблизно 1,4 млрд дол. США). Цей дослідницький центр розроблений з 40 000 офісів і поступово залучить близько 35 000 фахівців з досліджень і розробок Huawei. Він розділений на вісім зон з повністю з'єднаними внутрішніми дорогами, системою мініатюрних поїздів та естакадними мостами. Транспортна система парку включає систему мініатюрних поїздів із вісьмома станціями. Після повного завершення будівництва Huawei планує перенести свою існуючу шанхайську базу досліджень і розробок у Цзіньцяо та інші розсіяні офісні приміщення до «Дослідницького центру озера Ляньцю». Центр досліджень і розробок об'єднає дослідницькі зусилля Huawei в галузі HiSilicon, бездротових технологій, розробки флагманських смартфонів, інтелектуального водіння/автомобільних компонентів, цифрової енергетики та інших галузей. Цей крок має на меті забезпечити вигідну підтримку для зростаючих бізнесів Huawei, таких як 5G/6G, цифрова енергетика та інтелектуальні автомобільні рішення.

Щодо значних інвестицій Huawei у будівництво цього дослідницького центру, технологічне видання «Tom's Hardware» 14 липня 2024 року наголосило, що

на тлі суперництва між США та Китаєм у сфері напівпровідників та різних санкцій США проти Huawei, компанія повинна активізувати свої зусилля з досліджень та розробок [6]. Об'єднання кількох дослідницьких центрів дозволяє Huawei оптимізувати операції та полегшити співпрацю між різними відділами.

Цей флагманський проєкт демонструє інвестиційну відданість Huawei майбутнім технологіям. «Центр досліджень і розробок на озері Ляньцю» за розмірами перевищує розміри Apple Park та штаб-квартири Microsoft у Редмонді в Сієтлі разом узятих.

Китайська компанія Huawei планує співпрацювати з виробником пам'яті Wuhan Xinxin Semiconductor Manufacturing Co. (ХМС) для виробництва напівпровідників високошвидкісної пам'яті (HBM). Крім того, у проєкті беруть участь Jiangsu Changjiang Electronics Technology (JCET) та Tongfu Microelectronics, які розробляють передову технологію упаковки CoWoS (високоточна технологія, яка інтегрує графічні процесори (GPU) та HBM). Це підвищує обчислювальну продуктивність, економить місце та зменшує споживання енергії. Наразі технологія CoWoS, розроблена провідним ливарним виробником TSMC, використовується у виробництві чіпів штучного інтелекту для гіганта графічних процесорів NVIDIA.

У травні 2023 року провідна китайська компанія CXMT (ChangXin Memory Technologies) співпрацювала з Tongfu Microelectronics для розробки зразків мікросхем HBM. Крім того, низка китайських компаній на чолі з Huawei планує масово виробляти HBM та збільшити обсяги виробництва HBM у Китаї до 2026 року [7]. У березні 2023 року ХМС оголосила про будівництво передового заводу з виробництва HBM, який, як очікується, вироблятиме 3000 12-дюймових пластин на місяць.

Китай все ще перебуває на ранніх стадіях розробки HBM. Однак, враховуючи технологічні обмеження, запроваджені США в секторах напівпровідників та штучного інтелекту, перехід Huawei та низки китайських напівпровідникових компаній на виробництво HBM привернув пильну увагу.

Наразі південнокорейські компанії SK Hynix та Samsung Electronics контролюють більшу частину світового ринку HBM, що свідчить про те, що план Huawei щодо розробки HBM ще має пройти довгий шлях.

Apple планує інвестувати понад 500 млрд дол. США в економіку США протягом наступних чотирьох років, що стане найбільшою внутрішньою інвестицією компанії на сьогодні [8]. Ця масштабна ініціатива охоплює нові виробничі потужності, розширення досліджень і розробок, а також сплеск проєктів у сфері штучного інтелекту (AI) та кремнієвої інженерії.

Заява технологічного гіганта відображає тверду віру в потенціал американських інновацій. Інвестиції охоплюватимуть кілька штатів, включаючи Техас, Каліфорнію, Мічиган, Аризону та Неваду, підтримуючи створення робочих місць, розвиток технологій та розвиток навичок у різних секторах. Очікується, що зобов'язання Apple призведе до створення понад 20 000 нових робочих місць по всій країні. Багато з них будуть зосереджені на дослідженнях штучного інтелекту, розробці програмного забезпечення та передовому виробництві, пропонуючи високооплачувані можливості для кваліфікованих фахівців. Окрім Аризони, Apple співпрацює з постачальниками з 12 штатів, включаючи Колорадо, Орегон та Юту. Ці інвестиції зміцнюють партнерські відносини з ключовими

виробниками США, такими як Broadcom, Texas Instruments та Skyworks, створюючи додаткові робочі місця та підтримуючи економічне зростання в цих регіонах. Зусилля Apple у сфері досліджень та розробок (R&D) є ще одним наріжним каменем цих інвестицій. За останні п'ять років компанія майже подвоїла свої витрати на дослідження та розробки у США. Ця тенденція продовжиться, оскільки Apple зосереджується на розвитку своїх можливостей у кремнієвій інженерії, штучному інтелекті та машинному навчанні.

Microsoft у 2024 році оголосила про вкладення 3,3 млрд дол. США у AI-інфраструктуру в штаті Вісконсин, включаючи AI-центр, дата-центр та AI-лабораторію при University of Wisconsin Milwaukee (до 2 000 постійних робочих місць до 2030) [9].

У табл. 1 узагальнено наведену вище інформацію по географії та роль R&D центрів IT-ТНК у глобальному інноваційному ландшафті.

Таблиця 1

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ R&D-ЦЕНТРІВ ПРОВІДНИХ IT-ТНК

Компанія	Локації R&D-центрів	Обсяги інвестицій / персонал
Huawei	Шанхай (Lianqihu), численні глобальні центри	22,1 млрд дол. США на R&D у 2024; ~35 000 працівників у R&D
TSMC	Хінчу (Тайвань), Арізона (США), Японія	Глобальний центр на 7 000 осіб; 100 млрд дол. США інвестицій у США
Apple	Cupertino (США), Cork (Ірландія), Індія, США (Техас)	500 млрд дол. США у США на 4 роки; ~20 000 R&D/AI вакансій
Microsoft	Redmond (США), Вісконсин (AI-центр), Лондон, Ліде, Малайзія, Індія	10–14 млрд дол. США щорічно; 3,3 млрд дол. США у AI-проект у Вісконсині

Джерело: складено автором на основі [6–9].

Аналіз географічного розміщення та інвестиційної активності власних дослідницько-розробних центрів ТНК у сфері інформаційних технологій свідчить про їхню ключову роль у формуванні глобального інноваційного ландшафту. Компанії Apple, Microsoft, TSMC, Huawei та інші демонструють стратегію, що базується на інтеграції R&D-функцій у корпоративну структуру, орієнтовану на довгострокове технологічне лідерство.

Власні R&D-центри виступають не лише джерелом розробки нових продуктів, а й стратегічними вузлами локалізації інноваційної діяльності. Їх розміщення відповідає принципу інноваційної геополітики — компанії розташовують ключові дослідницькі центри в інтелектуальноємних регіонах (США, Китай, Тайвань, Ірландія, Індія), що забезпечує доступ до талантів, університетських партнерств і державної підтримки.

Інвестиції у власні R&D-потужності становлять десятки мільярдів доларів на рік (наприклад, 500 млрд дол. США заплановані Apple у США до 2028 року, 100 млрд дол. США від TSMC у США, понад 22 млрд дол. США від Huawei). Це підтверджує, що власна дослідницька інфраструктура — це не витрати, а інвестиції у майбутню конкурентоспроможність.

Таким чином, R&D-центри транснаціональних ІТ-компаній є центральним елементом формування їхнього інноваційного потенціалу, сприяють генерації передових технологій (AI, напівпровідники, хмарні сервіси) та забезпечують стратегічну гнучкість в умовах динамічного розвитку глобального ринку.

У період 2020–2024 років цифрові ТНК забезпечили майже третину всіх оголошених інвестиційних проєктів у сфері дата-центрів (рис. 2). Їх частка у секторі логістики досягла 10 %, що підкреслює зростаючу роль електронної комерції у формуванні глобальних ланцюгів постачання [5].

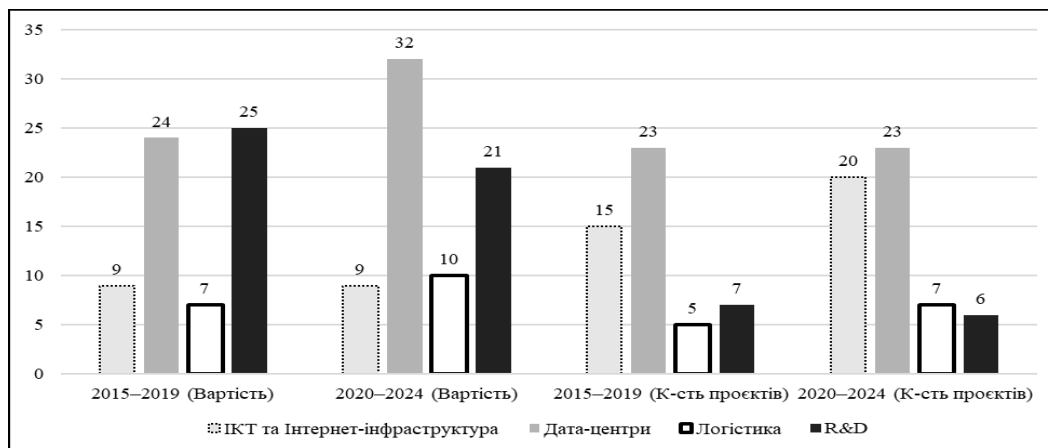

Рис. 2. Частка оголошених інвестицій з нуля, вартість і кількість проєктів за окремими видами діяльності, відсотки.

Джерело: побудовано автором на основі [5].

Щодо прямих іноземних інвестицій у сферу досліджень і розробок (R&D), цифрові ТНК займали до 26 % світового обсягу до 2015 року, однак у період 2020–2024 років їхня частка зменшилась до 21 % [5]. Це може свідчити про часткову переорієнтацію інвестицій на інфраструктурні рішення або оптимізацію витрат на R&D у межах великого бізнесу.

Тим часом ТНК у сфері ІКТ залишаються основними постачальниками апаратної інфраструктури, що забезпечує доступ до Інтернету для бізнесу та населення. Цей сегмент охоплює виробників пристроїв, компонентів, а також операторів телекомунікаційної інфраструктури, які формують базові умови для цифрової взаємодії.

Цифрові ТНК з країн, що розвиваються, представлені переважно у сегментах цифрових рішень та електронної комерції. Лідерами цієї групи залишаються китайські компанії, зокрема Alibaba, JD.com та Shein, які займають провідні позиції у відповідних категоріях.

У середньому дохід провідних цифрових ТНК з країн, що розвиваються, є на 28 % нижчим, ніж у глобальних лідерів цифрової економіки. Їхні закордонні операції, як правило, мають регіональну концентрацію, прикладами чого є NuBank (Бразилія) та Mercado Libre (Аргентина) в Латинській Америці, а також китайські компанії — в межах Азії.

Інвестиційне середовище зазнає трансформацій, зокрема через появу нових категорій інвесторів, які впливають на реалізацію проєктів у сфері ІКТ-інфраструктури. Провідні цифрові транснаціональні корпорації залучені до створення гіпермасштабних центрів обробки даних, тоді як телекомунікаційні компанії здебільшого зосереджуються на менших за масштабом ініціативах. Фінансові установи, зокрема ті, що спеціалізуються на інвестиційній діяльності та операціях з нерухомістю, дедалі активніше підтримують інфраструктурні проєкти.

Дискусія. Інвестиції в телекомунікаційні мережі, включно з кабельною та бездротовою інфраструктурою, зазвичай фінансуються за допомогою схем проєктного фінансування, які базуються на прогнозованих грошових потоках. Інвестиції в ІКТ-інфраструктуру переважно мають національний характер і спрямовані на досягнення соціальної інклюзії. Вартість капіталу залишається суттєвим бар'єром. У глобальному вимірі менш ніж половина інвестицій у телекомунікаційну інфраструктуру здійснюється за участі іноземних спонсорів або акціонерів.

У період з 2020 по 2024 рік компанії з Європи очолювали глобальні інвестиції у сферу ІКТ та телекомунікацій, забезпечивши 26 % від загального обсягу, за ними йдуть компанії з Північної Америки (25 %) та країн, що розвиваються в Азії (24 %) [5].

Істотні розриви в обсягах інвестицій у цифрову інфраструктуру створюють серйозні бар'єри для країн, що розвиваються, обмежуючи їхню здатність подолати цифрову нерівність і досягти Цілей сталого розвитку. На сьогодні інвестиційні потоки мають високий рівень концентрації: кілька провідних компаній домінують на регіональних ринках.

Висновки. Інвестиційна активність ТНК у сфері глобальних інформаційних технологій відіграє ключову роль у формуванні сучасної цифрової інфраструктури світової економіки. Провідні ІТ-компанії, зокрема Microsoft, Alphabet, Huawei, Apple, Samsung та Tencent, не лише демонструють високі обсяги капіталовкладень, а й стратегічно спрямовують інвестиції на створення дата-центрів, розробку напівпровідників, розвиток штучного інтелекту та хмарних обчислень.

Трансформація інвестиційних стратегій ТНК супроводжується зростанням значущості дослідницько-розробної інфраструктури (R&D-центрів), які стають осередками інновацій і забезпечують технологічне лідерство компаній у глобальній конкуренції. Локація таких центрів зумовлюється доступом до кваліфікованих кадрів, підтримкою з боку держави та близькістю до наукових установ, що формує нову інноваційну геополітику.

Дослідження засвідчило зростаючу концентрацію цифрових інвестицій у розвинених країнах та водночас — наявність цифрової асиметрії, яка ускладнює інтеграцію держав, що розвиваються, у глобальні ланцюги створення вартості. Значна частина інвестицій зосереджується в США, Китаї, Південній Кореї та країнах Європи, що посилює їх гео економічний вплив.

Загалом, інвестиційна діяльність ТНК у сфері інформаційних технологій є стратегічним інструментом впливу на глобальну економіку, забезпечує прискорення цифровізації, формування нової архітектури взаємозалежностей та вимагає подальших досліджень у контексті цифрового суверенітету, сталого розвитку й технологічної безпеки.

Література

1. McDonald, F. (2020). How TNC subsidiaries shine in world cities. *Transnational Corporations*, 27(3), 105–122. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). https://unctad.org/system/files/official-document/diaeia2020d1a3_en.pdf
2. Cruz, C., Floriani, D. E., & Amal, M. (2020). The OLI Paradigm as a comprehensive model of FDI determinants: A sub national approach. *International Journal of Emerging Markets*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1108/IJOEM-07-2019-0517>
3. Кірієнко, С. О (2025). Роль промислових інновацій у трансформації інвестиційної стратегії транснаціональних корпорацій в умовах цифрової глобалізації. *Економічний простір*. 201, 322–329 DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.201.322-329> [In Ukrainian]
4. Герасименко Т. В. (2023) Інвестиційно-інноваційна активність високотехнологічних ТНК в умовах глобалізації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 400 (105,369), 576–134 DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2023-57-1> [In Ukrainian]
5. UNCTAD. (2025). *World Investment Report 2025: Investing in Sustainable Digital Infrastructure*. United Nations Conference on Trade and Development. https://unctad.org/system/files/official-document/wir2025_en.pdf
6. Tom's Hardware. (2024, July 14). Huawei officially opens its 2,600-acre R&D center in Shanghai, will accommodate over 35,000 scientists and engineers. <https://www.tomshardware.com/tech-industry/huawei-officially-opens-its-2600-acre-randd-center-in-shanghai-will-accommodate-over-35000-scientists-and-engineers>
7. Reuters. (2024, May 14). Chinese firms make headway producing high-bandwidth memory for AI chipsets. <https://www.reuters.com/technology/chinese-firms-make-headway-producing-high-bandwidth-memory-ai-chipsets-2024-05-14/>
8. Fintech Weekly. (2024, May 10). Apple's \$500 billion investment in the U.S. Fintech Weekly. <https://www.fintechweekly.com/magazine/articles/apple-500-billion-investment-in-the-us>
9. Winkler, R. (2024, April 11). Microsoft to invest over \$3 billion to build AI in Wisconsin. *The Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/tech/ai/microsoft-to-invest-over-3-billion-to-build-ai-in-wisconsin-64f7b6e3>
10. Балежентіс А., Сагайдак М., Яценко О. (2018). Вплив ТНК на розвиток економіки України в умовах глобалізації. *Збірник наукових праць «Вчені записки»*. № 19. С. 5–17. <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/32048>
11. Tsyhankova T., Yatsenko O., Mozgovyy O., Didukh T., Patsola L. (2021). Mobilization of innovative and resource factors of national outsourcing IT companies development. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2021, (1): 191–197. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2021-1/191>
12. Yatsenko O., Zavadzka, Y., Khrystenko, O., Musiiets, T., & Aksyonova, O. (2021). Innovative transformations of the agricultural complex in the context of global challenges of sustainable development. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 5(40), 216–224. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v5i40.244989>
13. Яценко О. М., Завадська Ю. С., Лиськова Л. М. Геостратегічне вікно можливостей інноваційно-інвестиційної модернізації України: інституціональне регулювання та організаційно-економічні механізми розвитку зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 1. С. 179–188. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-1-30>
14. Osadchuk, V., Yatsenko, O., & Iatsenko, O. (2024). Digital imperative and innovations in international trade. *Neuro-Fuzzy Modeling Techniques in Economics*, 13, 25–58. <http://doi.org/10.33111/nfmte.2024.025>
15. Shlapak A., Yatsenko O., Ivashchenko O., Zarytska N., Osadchuk V. (2023). Digital transformation of international trade in the context of global competition: technological innovations and investment priorities. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6(53), 334–347. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4241>.

References

1. Cruz, C., Floriani, D. E., & Amal, M. (2020). The OLI paradigm as a comprehensive model of FDI determinants: A sub-national approach. *International Journal of Emerging Markets*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1108/IJOEM-07-2019-0517>
2. Fintech Weekly. (2024, May 10). Apple's \$500 billion investment in the U.S. Fintech Weekly. <https://www.fintechweekly.com/magazine/articles/apple-500-billion-investment-in-the-us>
3. Herasymenko, T. V. (2023). Investment and innovation activity of high-tech TNCs under globalization. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University*, 400(105,369), 576–134. <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2023-57-1>
4. Kyriienko, S. O. (2025). The role of industrial innovations in transforming the investment strategy of transnational corporations in the context of digital globalization. *Economic Space*, 201, 322–329. <https://doi.org/10.30838/EP.201.322-329>
5. McDonald, F. (2020). How TNC subsidiaries shine in world cities. *Transnational Corporations*, 27(3), 105–122. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). https://unctad.org/system/files/official-document/diaeia2020d1a3_en.pdf
6. Reuters. (2024, May 14). Chinese firms make headway producing high-bandwidth memory for AI chipsets. <https://www.reuters.com/technology/chinese-firms-make-headway-producing-high-bandwidth-memory-ai-chipsets-2024-05-14/>
7. Tom's Hardware. (2024, July 14). Huawei officially opens its 2,600-acre R&D center in Shanghai, will accommodate over 35,000 scientists and engineers. <https://www.tomshardware.com/tech-industry/huawei-officially-opens-its-2600-acre-randd-center-in-shanghai-will-accommodate-over-35000-scientists-and-engineers>
8. UNCTAD. (2025). World Investment Report 2025: Investing in sustainable digital infrastructure. United Nations Conference on Trade and Development. https://unctad.org/system/files/official-document/wir2025_en.pdf
9. Winkler, R. (2024, April 11). Microsoft to invest over \$3 billion to build AI in Wisconsin. *The Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/tech/ai/microsoft-to-invest-over-3-billion-to-build-ai-in-wisconsin-64f7b6e3>
10. Balezhentis, A., Sagaydak, M., & Yatsenko, O. (2018). The impact of transnational corporations on the development of Ukraine's economy in the context of globalization. *Collection of scientific works «Scientific Notes.»* No. 19. pp. 5–17. <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/32048>
11. Tsyhankova T., Yatsenko O., Mozgovyy O., Didukh T., Patsola L. (2021). Mobilization of innovative and resource factors of national outsourcing IT companies development. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2021, (1): 191–197. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2021-1/191>
12. Yatsenko O., Zavadska, Y., Khrystenko, O., Musiiets, T., & Aksyonova, O. (2021). Innovative transformations of the agricultural complex in the context of global challenges of sustainable development. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 5(40), 216–224. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v5i40.244989>
13. Yatsenko O. M., Zavadska Yu. S., Lyskova L. M. Geostrategic window of opportunity for innovative and investment modernization of Ukraine: institutional regulation and organizational and economic mechanisms for the development of foreign economic activity of agricultural enterprises. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2024. Volume 9. No. 1. Pp. 179–188. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-1-30>
14. Osadchuk, V., Yatsenko, O., & Iatsenko, O. (2024). Digital imperative and innovations in international trade. *Neuro-Fuzzy Modeling Techniques in Economics*, 13, 25–58. <http://doi.org/10.33111/nfmte.2024.025>
15. Shlapak A., Yatsenko O., Ivashchenko O., Zarytska N., Osadchuk V. (2023). Digital transformation of international trade in the context of global competition: technological innovations and investment priorities. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6(53), 334–347. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4241>.

Стаття надійшла 06.10.2025; прийнята до друку 27.10.2025 року